

Marko Wiik

KUINKA LOIN DEMONINI

Kuvataiteen koulutusohjelma
Kuvanveiston suuntautumisvaihtoehto
2011

KUINKA LOIN DEMONINI

Wiik Marko

Satakunnan ammattikorkeakoulu

Kuvataiteen koulutusohjelma

Toukokuu 2011

Ohjaaja: Velhonoja, Matti ja Hautala, Päivi-Maria

Sivumäärä:22

Asiasanat: kuvanveisto, demonit, päiväkirjat, lasikuidut, prosessit, tekeminen, veistokset

Tässä opinnäytetyön kirjallisessa osassa kerron työskentelystäni tehdessäni lopputyötä.

Tein lopputyökseni kaksimetrisen demonia esittävän veistoksen lujitemuovista.

HOW I CREATED MY DEMON

Wiik Marko

Satakunnan ammattikorkeakoulu, Satakunta University of Applied Sciences

Degree Programme in Fine Arts

May 2011

Supervisor: Velhonoja, Matti and Hautala, Päivi-Maria

Number of pages:22

Keywords: Sculpture, demons, diaries, glass-fibres, processes, doing, sculptures

In this thesis I tell about my working process while I made my graduation work, which was a 2 metre tall statue of a demon made of glass-reinforced plastic.

SISÄLLYS

1	JOHDANTO.....	5
2	PIENOISMALLI.....	6
3	RANKA JA ALUSTA.....	7
4	SARVET.....	10
5	MOTIVAATION LOPAHTAMINEN.....	11
6	TYÖTILA.....	11
7	PÄIVÄKIRJAMERKINNÄT.....	12
8	LOPUKSI.....	21

1 JOHDANTO

AJATUKSIA DEMONEISTA

Monet ihmiset nauttivat fantasiasta ja kauhusta, roolipeleistä ja mielikuvituksellisista tarinoista. Hyvän ja pahan kamppailua on kiva pohtia, kuten kamppailussa toimivia voimiakin, esimerkiksi demoneita. Demonit eivät ole tästä maailmasta vaan pikemminkin toisesta ulottuvuudesta. Niillä ei ole tavanomaisessa mielessä fyysistä ruumista koska ne muotoutuvat kokijansa mielikuvituksen mukaan, perustaen näkyvän hahmonsa olomuotoon jonka kohde uskoisi todeksi helpommin. Demonien hyvyys tai pahuus riippuu tietenkin täysin mielipiteistä. Itse halusin tehdä pahan demonin joka saalistaa tuomittujen sieluja helvetin esiaasteilla. Jos haluaa paeta helvetistä, on onnistuttava karkaamaan jotenkin kyseiseltä sielunsyöjältä.

Demonini ihon oli tarkoitus esittää eräänlaista elävää irvikuvaa ihmisen säikeittäisistä lihaksista, joka muuttaa kokoajan muotoaan, tuoden tavallaan mieleen luikertelevat madot tai heinän kovassa tuulessa.

2 PIENOISMALLI

Pienoismalli on erittäin hyvä alku mille tahansa teokselle. Niitä voi tehdä useita ja valita version johon on tyytyväisin. Pienoismallista saa myös helposti suhteutettua mitat isompaa työtä varten. Tein pienoismallin demonistani ennen joulua. Muotoilin sen plastoliinista ja valoin kipsiin. Tein yhteensä kaksi valosta. Kipsi ei tietenkään ole kovin kestävä materiaali joten, vaikka tein toiseen valokseen rautalangasta rangan, pienoismalli ei selvinnyt täysin ehjänä muotistaan. Alkuperäinen ideani oli tehdä demonin pienoismallista myös pronssinen valos, mutta sille ei jäänyt aikaa. Myös hartsivalos jäi tekemättä, se olisi ollut kestävämpi kuin kipsinen.

3 RANKA JA ALUSTA

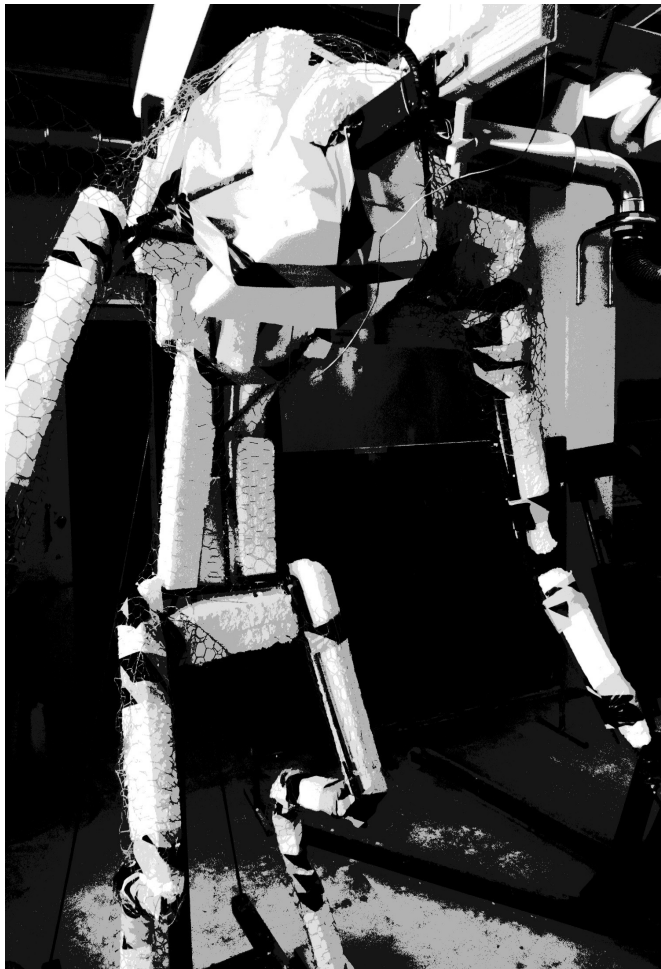
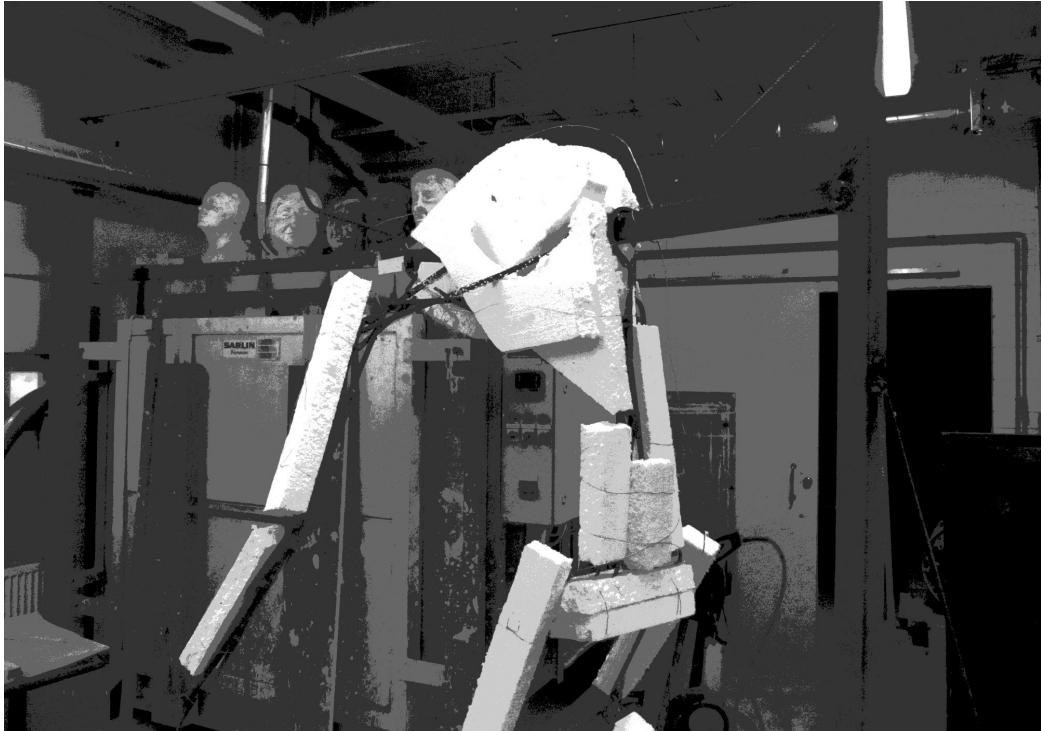
Kaksi metriä korkea saviveistos tarvitsee sisälleen tukirangan. Ilman sitä se valahtaa varsin nopeasti. Tietämättömänä kuinka paljon kaksimetrinen saviveistos lopulta painaisi, aioin aluksi hitsata rangan valmiiseen alustaan joka on tehty ihmisestä tehtävää 1/1 kokovartalomuotokuvaa varten. Onneksi minulle kerrottiin sen on liian pieni. Tarvitsisin vahvemman tukipylvään kannattelemaan demoniani, jonka paino tulisi pääosin eteen ylös.

Siispä aloitin suunnittelun, siinä meni pari päivää. Seuraavaksi oli vuorossa itse tukirangan rakentaminen, johon kului noin viikko. Vaiheen alussa tunsin olevani vähän hukassa koska minulla ei ollut paljoa kokemusta rangan tekemisestä, enkä voinut olla varma tulisiko rangasta sopiva vai olisiko jotkut osat liian pitkiä, tai jotkut harjaterästuet liian ulkona jonka takia ne häiritisivät saviveistoksen pintaa. Jouduin luottamaan pienoismallin perusteella laskemiini mittoihin ja hitsaamaan osia paikoilleen ilman että minulla oli tarkkaa tietoa tulisiko jostain raajasta vääränmittainen. Demonin asennon takia käsien osat vaativat moninkertaista vahvistamista, jotta ne eivät työstövaiheessa taipuisi saven painosta osoittamaan suoraan alas vaan pysyisivät hieman sivuille ojennettuina.

Kun ranka oli hitsattu kokoon oli siihen lisättävä jotain kevyttä materiaalia antamaan muotoa, ettei painavaa savea tarvitsisi turhan paljoa. Styroksi oli tähän tarkoitukseen se perusaine jota käytin. Styroksipalat piti teipata harjaterästukiin kunnolla kiinni, jotteivät ne liikkuisi saven painon alla. Viimeinen osa rankaa, lukuun ottamatta muutamaa, siellä täällä roikkuvaa 'perhosta', oli kanaverkko. Rangan ympärille kierretyt kanaverkkopalat pitivät saven hyvin paikoillaan ja tarpeen vaatiessa verkkoa voi hakata sisemmälle saveen jos se häiritsee veistoksen pintaa.

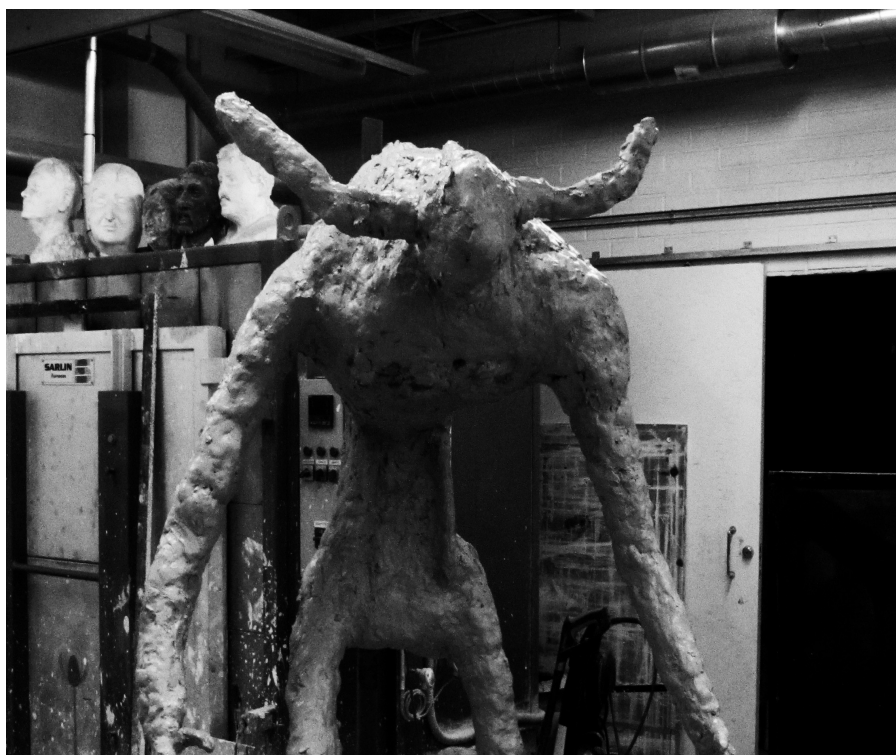
Seuraavaksi tuli vihdoinkin aika lisätä savi jotta todellinen muoto tulisi esille. Tunsin vieläkin olevani vähän hukassa lätkiessäni märkää savea karunnäköiselle rangalle... Aluksi pistin savea joka kohtaan, niin että demonini oli nyt savinen, laihaakin laihempi ... "tikkudemoni".. Vasta kun olin jo joitakin päiviä lisäänyt savea sinne sun tänne ja aloin kokeilemaan miten saisin haluamani pintakuviointin, eli mainitsemani lihassäikeiden irvikuvat, huomasin jossain vaiheessa katselevani luomusta joka muistutti jo sitä demonia mitä olin halunnut alussa tehdä. En tuntenut olevani enää niin hukassa kuin olin aiemmin ollut.

4 SARVET

Alkuperäiseen ideaani kuuluivat sarvet, mutta savivaiheen alkuhetkillä päätin etten tekisikään niitä. Tosin muutaman kerran ehdin päättää tekeväni ne sittenkin, vain peruakseni aikomukseni myöhemmin uudestaan. Poikittaiseen tukikappaleeseen hitsatut sarvet hankaloittivat pään asennon muuttamista, koska sarvien kulmaa ei voinut muuttaa yhtä helposti, nehän oli hitsattu kiinni eivätkä siksi kääntyneet. Sarvet olisivat myös monimutkaistaneet kipsimuottien tekoa.

5 MOTIVAATION LOPAHTAMINEN

Joskus tulee tilanne, ettei tiedä mitä oikeastaan on tekemässä, tai mitä pitäisi tehdä. Tulen vain tekemään jotain koska pelkkä kämpässä lorvailu tuntuu huonommalta idealta. Joskus onnistun keksimään itselleni jonkun hyvän tavoitteen, joskus taas pyörin ja häärin veistoksen ympärillä tekemättä oikeastaan mitään. Viimeaikoina (helmikuun lopussa ja maaliskuun alussa) turha hyöriminen oli lisääntynyt ja motivaationi kadonnut jonnekin. Mieleni oli vallannut kipsimuottien tekemisen halu. Sopivat saumakohtat muottikappaleille katsottiin torstaina 10. maaliskuuta ja sen jälkeen ymmärsin myös mitä muuta haluaisin tehdä ennen kuin teen kipsimuotit. Kipsimuotteja tehtäessä saviveistoksen pitäisi olla käytännöllisesti katsottuna valmis. En ole varma siitä, voinko olla tyytyväinen tulokseen jos nyt lopetan savivaiheen muotoilun.

6 TYÖTILA

Demonin rangan hitsasin luonnollisesti hitsausluokassa. Savea aloin muotoilemaan valuluokassa, siellä on tarpeeksi tilaa, enkä ole pahasti muiden edessä. Muovailuluokassa olisin suhteellisen varmasti häirinnyt muiden oppilaiden tunteja. Tosin valuluokassakin halvoista kaiuttimistani soiva 'inspiroiva musiikki' saattoi häiritä lähistöllä työskenteleviä koulutovereitani.

Valuluokka on yleinen työtila, siellä ei voi olla täysin yksin, joskus asia oli ihan hyväkin, oli joku jonka kanssa jutella, mutta joskus muiden häärääminen häiritse keskittymistä.

7 PÄIVÄKIRJAMERKINNÄT

Tästä alkavat päiväkirjamerkinnät, joita kirjoitin tehdessäni lopputyötä. Merkinnät jäävät loppua kohti vaillinnaisiksi, koska keskittymiseni teokseni valmiiksi saamiseen sai minut lopettamaan kirjoittamisen. Päiväkirjan jatkaminen kokoajan olisi ehkä ollut parempi ratkaisu, se olisi antanut käytännöllisen tavan purkaa omia ajatuksia ja paineita, joita keskeneräinen veistos sekä uhkaavasti lähestyvä pystyttämispäivä aiheuttivat.

Lauantai 12.3.2011

Aamulla

Eilen, perjantaina, kävi kulttuuriministeri tai joku tutustumassa Kankaanpään taidekouluun. Olin silloin omassa työtilassani rakentamassa pienoismallia jonka avulla luokkani voisi paremmin sovitella töitämme näyttelyä varten. En siis ollut ahertamassa demonini kanssa vierailun aikana, se olisi voinut antaa paremman kuvan koulusta.. mutta olin varautunut työstämään demonia vasta kolmelta, koska sumutin lakkasi toimimasta.. Pelkkiä selityksiä.. Nyt vain kävi näin.

Tänäänkin minun oli tarkoitus mennä viimeistelemään demonin pintaa. Torstaina ajattelin tosin laittaa kipsit jo viikonlopun aikana, mutta parempi etten kiirehdi liikaa. Katselin joitakin kuvia digikamerasta, siinä demonin pinta näyttää ihan hyvältä, mutta kameran ruutu tuskin antaa oikeaa kuvaa siitä miltä se näyttää. Ehkä voisin mennä koululle joka tapauksessa, paljastaa demonin kääreistään ja olla tekevinäni jotain. Mahdollisesti saan tehtyä jotain.

Sunnuntai 20.3.2011

Ei ole tullut pidettyä päiväkirjaakaan pitkään aikaan. Mutta töitä on tullut tehtyä silti. Demoni on nyt, jos mikään ei ole mennyt pieleen, kipsin sisällä. Vangittuna kipsiseen vankilaansa tai pikemminkin .. pakkopaitaan tai jonkinlaiseen... haarniskaan. Yhtenä päivänä kipsasin takaosan, siihen ei mennyt kauaa, ainoastaan noin kaksi tuntia.. Seuraavana päivänä piti sitten poistaa savinauhaa, siinä meni myös pari tuntia.. olisi pitänyt tehdä enemmän töitä noina molempina päivinä, koska pahempaa oli luvassa.. Torstaina aloitin muiden osien kipsaamisen kello yhdeltä päivällä... ja sitten työskentelin yhtämittaa 13 tuntia! Sain demonin kipsattua joskus kahden jälkeen yöllä.. Inspiraationaalinen musiikki ei ehkä ollut ihan sellaista mitä turhauttavaan ja epätoivoiseen työrupeamaan pitäisi olla.. se oli nimittäin sitä samaa masentunutta ja vihaista örinää ja muuta. Mieli oli tosi kireä ja turhautunut.. saa nähdä millainen lopputulos on... Varmastikin on laitettava joitakin vahvikkeita, etteivät muotit murru kun niitä irrottaa savesta.

Nyt on siis sunnuntai, olen Kirkkonummella. Perjantaina oli reissu Espooseen kuuntelemaan verotusluentoa, hyödyllistä joskin taisi olla vain pintaraapaisu monimutkaiseen systeemiin.. Mutta varmasti siitä oppi muutaman hyvän niksin. Huomenna taas lopputyötä Kankaanpäässä, pitää siivota työskentelytila, kipsiä on roiskunut melkein joka paikkaan, varmasti tulee sanomista. No, lattiat on helppo siivota, pöydätkin varmaan.. eipä tarvitse hermoja menettää muottia avatessa, heh. Sen taidan aloittaa sitten tiistaina, viikko sitä ja.. kirjoitelmaa.. tätä kirjoitelmaa.. Pakko kirjoittaa, että saa edes jotain tuotettua.

Tyypilliseen tapaan tai luonteeseeni, ajatukset seikkailevat vähän missä sattuu ja niinpä tulee myös kirjoitettua missä järjestyksessä sattuu.. Olen tyytyväinen ratkaisuun jättää sarvet pois, niiden kipsaaminen olisi ollut todellakin hermoja raastavaa puuhaa yömyöhällä. No, rankka työ vaatii rankan mielen, vai miten se sanonta menikään, jos sellaista on.

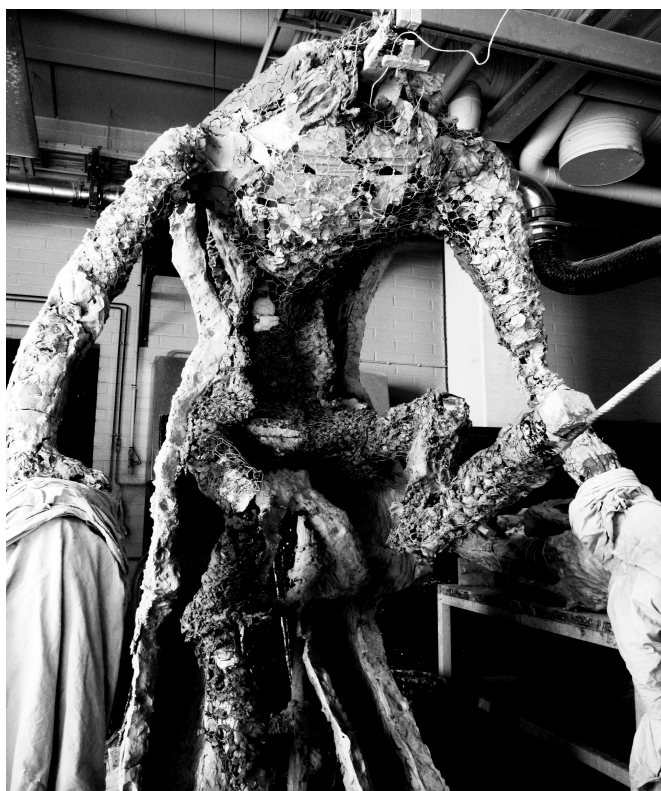
Tiistai 22.3.2011

Eilen siivosin kipsiroiskeet koulun valuluokasta, se oli aika helppoa, tosin pölyä tuli aika paljon. Tänään tuli etsittyä muottipalasten saumat. Siinäkin sai kulumaan pari tuntia. Enempää ei ehtinyt tai jaksanut, koska oli teosvalokuvauksesta lyhyt ohjeistus, sekä esittely vanhasta valokuvaustekniikasta josta pidetään kurssi ensi syksynä. Huomenna olisi tarkoitus alkaa avata muottia, toivottavasti avaamisessa ei kestä montaa päivää.. pääkin olisi hyvä saada pidettyä kylmänä, ettei tule hutiloitua. Jotkut muottien saumakohdat ovat huonoissa paikoissa, mutta sen siitä saa kun tekee pitkää päivää yömyöhään ja seuraavana aamuna on aikainen herätys.

Perjantai 25.3.2011

Nyt on suurin osa muoteista irrotettu saven päältä. Takaosa sekä yksi pala demonin vasemmassa jalassa ovat vielä jäljellä. Demonin tekeminen on opettanut ainakin vaatimustasosta jotain. Näin vähällä kokemuksella lopputuloksen ei voi odottaa olevan täydellinen. Oli ihan hyvä etten yrittänyt muovilla demonin pintaa liian täydelliseksi, kipsimuotteja tehdessä kipsiä roiskui sinne sun tänne, enkä jaksanut yömyöhällä poistaa niitä. Myös nyt muotteja purkaessa on tapahtunut asioita joista varmasti jää jälki lopputyöhön. Osa muoteista tietenkin murtui niitä irrottaessa - johtuu joko liian ohuesta kipsikerroksesta tai vääräsuuntaisesta pakotuksesta avatessa, joten saumat jäävät niistäkin näkyviin. Korjailin paikkoja miten taisin -ja viitsin. Kipsattua säkikangasta sinne sun tänne. Odotan myös.. ehkä voisi sanoa, mielenkiinnolla, tai jollain mielenkiinnottomuudella, miten kipsi vääntyilee nyt kuivuessaan, selkäpala on vielä kiinni, joten vatsa sekä jalat pääsevät vääntyilemään omillaan, eivätkä ehkä sovi enää selkään kun taas kokoan palat yhteen. Huomenna on tarkoitus irrottaa selkä, siitä voi tulla pitkä prosessi. Savea demonista on irronnut jo puolitoista saavillista.

Sunnuntai 27.3.2011

Muotit ovat irrotettu savesta, tämä tapahtui lauantaina. Takaosa oli, voisi sanoa jopa helppo irrottaa, tosin toisesta jalasta murtui irrottamisen aikana pieni osa, mutta sen sai korjatuksi. Hosuminen näkyy muotissa. Takaosa oli jäänyt suurelta osin liian ohueksi, sen seurauksena muotti murtui lisää kun sitä oltiin asettamassa lavalle jossa muottia on helpompi siirrellä tarpeen vaatiessa. Kokosin selkäpalan päälle paikoilleen ne osat mitkä vaikuttavat siinä pysyvän helposti, sitten sidoin palat tiukemmin narulla toisiinsa, etteivät ne vääntyilisi niin, että eivät enää sovi paikoillensa. En ole täysin varma kestäkö naru kovaa rasitusta, mutta tuskin muottipalat paljoa rupeavat vääntyilemään, sitä paitsi palaset tukevat toisiaankin - kiitos hieman epäkäytännöllisten saumakohtien. Seuraavaksi on löydettävä joku sopiva paikka missä säilyttää demonimuottiani, se vie jonkun verran tilaa.. nykyisessä paikassaan lähes keskellä valuluokan lattiaa, se on todella huonosti sijoittunut. Myös muut osat joita en kiinnittänyt takakappaleeseen tarvitsevat jonkun turvallisen nurkkauksen tai hyllykön.. henkilökohtaiseen työskentelytilaani mahtuisi joitakin muottikappaleita kunhan sitä sivoaa ja heittää edellisen/edellisten oppilaiden rojuja jäteastioihin.

Tiistai 5.4.2011

Ei ole tullut kirjoitettua vähään aikaan. On ollut taas vähän laiskempi vaihe menossa. Demonin kipsimuotit ovat kuivumassa, takaosa ja suuri osa muista muotinpalloista ovat puulavalla valuluokassa mahdollisimman syrjässä, ettei niille kävisi pahasti. Loput osat, kuten yhden käden osat (toinen käsi on puulavalla) ja kyttyrä ovat henkilökohtaisessa työtilassani muovailuluokassa, joka on valuluokan yläpuolella toisessa kerroksessa. Muotit ovat sidottu yhteen jotta kipsipalaset eivät vääntyilisi omilleen kuivuessaan vaan sopisivat yhteen sitten kun on aika koota demoni. Mieltäni askarruttaa kuitenkin, jos olisi pitänyt korjata mahdollisimman monta muotteihin tullutta vauriota vielä niiden ollessa märkiä. Joitakin kohtia korjasin totta kai, ne isoimmat ja tärkeimmät vauriot kuten isot palaset jotka irtosivat jaloista. Ehkä olisi pitänyt korjata kaikki, mutta palojen irrottamisen jälkeen halusin pitää vähän hermolomaa. En ole myöskään puhdistanut muotteja.. senkin voi tehdä myöhemmin. .. Huomenna vaikkapa, ettei pääse laiskistumaan liikaa kotona kyyhöttämiseen. Ulkona lämpötilat ovat kolmen, neljän asteen luokkaa, eli ei vielä ensiviikollakaan tarvitse murehtia lamiointia. Tosin.. pitäisi varmaan tilata ainekset valmiiksi.. muovimattoja ja hartsia-mitälie, sekä lakkaa, jolla päällystää muotin osat. No joka tapauksessa, huomenna voisin alkaa puhdistelemaan muotteja, narut pitävää tosin avata, mutta tuleepahan tehtyä jotakin!

Torstai 14.4.2011

Noniin... Taas on työnteke aloitettu, muottien puhdistaminen ja päällystäminen erilaisilla lakoilla ja vahoilla, siihen menee muutama päivä. Se on vain hyvä, hyviä muovinlaminointisäitä odotellessa... Stressiä on ollut, mutta, nyt kun on tehnyt jotain osaa jo ajatellakin myönteisemmin asioita.. Nyt on 14. päivä, gallerioihin viedään tavarat - siis työt 11. päivä - ainakin siihen galleriaan missä oma työni on. Siis melkein kuu-kausi aikaa... laskeskelin, että sen pitäisi riittää.. 20 päivää; 5 päivää pinnoitusta, 5 päivää laminointia ja kokoamista, 3 päivää alustan ja tukirangon tekoa, 2 päivää purkua.. 15 päivää yhteensä, jää siis jopa vapaapäiviä!

Monenlaisia pohdintoja on käynyt mielessä, tänäänkin tuli juteltua opiskelijakollegan kanssa, että koulutyössä on erilainen tunnelma kuin oman lopputyön teossa. Koulukurssin työn tekee koulua varten, ehkä - toivottavasti myös oppiakseen jotain, mutta se ei ole samalla tavalla 'itselleen tekemistä' vaan 'jollekin toiselle' tai jonkin toisen määräämänä. Lopputyöksihän saa tehdä melkein mitä haluaa, kunhan se vain on... tarpeeksi työlästä... Mutta... onko lopputyökään ihan itselleen tekemistä...? Sehän on vielä koulua... ja aikarajat ovat siinäkin. Se jos mikä aiheuttaa stressiä, aikarajat alkavat lähentyä.. Olenkin jo päättänyt, että teen mitä tulee, en odota liikoja.. tällä hetkellä eniten mietityttää tukirangon ja alustan tekeminen, niiden pitää olla hyvät, ettei demoni pääse heilumaan. Säistä en murehdi niin paljoa, eiköhän ehdi tulla ihan tarpeeksi lämmintä, että voin laminoida lujitemuovit kipsimuotteihin.

Työskentelyni on tavallaan vain vanhan kertausta, hieman isommassa mittakaavassa tosin. Minun pitäisi teoriassa osata jo kaikki vaiheet... Rungon hitsaus ja 'lihotus', sa-venmuotoilu, kipsimuottien tekeminen ja lujitemuovin laminointi... No.. kertaus on opintojen äiti, todellakin.

Perjantai 22.4.2011

Vähän stressaa.. tänä viikonloppuna pitäisi olla hyvää säätä ilmatieteenlaitoksen mukaan. Aurinkoista ja 16°C.. No, kyllä se aurinko vähän pilkahtikin, mutta muuten on kyllä aivan pilvistä. Alkaa optimismi kadota sen suhteen, että pystynkö tekemään lasikuituhommat ulkona, vai pitääkö tästä todella alkaa kyselemään jostain jotain sisätiloja.. 18 Päivää aikaa saada valmiiksi.. No, pakko uskoa vain, että kyllä se aurinko ehtii paistaa..

8 LOPUKSI

Aurinkoisia päiviä ei tullut montaa, mutta se ei haitannut lopputyön valmiiksi saamista. Pääsiäisenä sain auringon paisteessa laminoitua kaikki muotit lasikuidulla. Kun olin saanut tehtyä harjateräksestä tukirangon demonin sisälle, oli koulun pressuista helppo tehdä telta, jossa sai lämpöpuhaltimien avulla hartsin kätevästi kovetumaan. Sain siis demonin näyttelykuntoon ajoissa. Alustakin oli nopeasti tehty lavasta, jota vahvistettiin parilla poikkipuulla. Stressiä toki riitti, muottien saumojen laminoiminen oli ehkä hermostuttavin osuus koko demonin tekemisessä, jos ei muistella kipsimuotin tekoa. Kaikkia saumoja ei pystynyt kiinnittämään sisäkautta, koska pensselit olivat liian isoja tai kohtiin ei edes päässyt käsiksi. Sen lisäksi yleensä ei edes nähnyt missä sauma meni, koska valoa ei riittänyt valaisemaan pimeiksi onkaloiksi muuttuneita sisäosia..

Vihdoinkin kipsimuottia auki vasaroidessa alkoi jo tuntua helpotustakin. Sai käyttää voimaa, ja murtuneiden ja irti hakattujen muottikappaleiden alta alkoi paljastua se veistos jota en ollut nähnyt positiivisena muotona aikoihin. Pystyin vihdoinkin näkemään miltä työni näyttäisi.

Osittaista pettymystäkin toki tunsin, demonin pinta ei tietenkään ollut onnistunut täydellisesti. Ensimmäinen kerros hartsia oli jäänyt joissakin kohdissa kiinni muottiin, koska lasikuitumatto ei ollut pysynyt syvimmissä ihosäikeiden taitteissa. Pettymys oli kuitenkin aiheeton. Sieltä täältä demonin ihon alta pilkistävä lasikuitu antoi todella hienon vaikutelman vahingoittuneesta ihosta. Epäonnistuneet saumankiinnitykset olivat vaikeammin hyväksyttävissä. Päädyin vain paikkaamaan niitä lisäämällä päälle lasikuitumattoa ja hartsia, välittämättä paljoakaan miltä lopputulos vaikuttaisi. Olin tyytyväinen, että olin saanut demonin edes kohtalaiseen näyttelykuntoon.

